

Hry s dětmi, hádanky

Ranní družina

Odpočinek

Uznání, účelné využití volného času

Prožitek z činnosti, z her, pohádek, počítače se nebojíme

Rekreace, relaxace

Oddechové činnosti

Životospráva žáků

Iniciativa, informatika

Věku úměrné požadavky

Otevřenost

Tvořivost

Vzdělávací program školní družiny
při ZŠ a MŠ Pohořelice, Dlouhá 35

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

ZÁKLADNÍ ŠKOLA POHOŘELICE, DLOUHÁ 35

ŠVP je určen pro 5leté vzdělávací období, pro žáky 1. - 4. tříd a přípravného ročníku (případně 5. ročníku).

Respektuje Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, vychází ze ŠVP ZŠ Pohořelice, rozvíjí především jeho část „Člověk a jeho svět“.

Kapacita družiny: 300 dětí

Počet oddělení: podle počtu žáků přihlášených k docházce do ŠD

Věk žáků: 6 – 11 let (0. ročník – 5. třída)

Počet vychovatelek: podle počtu otevřených oddělení

Kontakty: telefon do ŠD 519 424 263, e-mail: druzina@zspohorelice.cz

Webové stránky: www.zspohorelice.cz

Platnost dokumentu: od 3. září 2007, aktualizace od 1. 9. 2012, aktualizace od 1. 9. 2015, aktualizace od 1. 9. 2016, aktualizace od 1. 9. 2019, aktualizace k 1. 9. 2021. Aktualizace k 1. 9. 2022, aktualizace k 1.9.2023

Provoz družiny: ranní 6.30 - 7.40, po vyučování dle rozvrhů - od 11.30 do 17.00 hodin.

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a řídí se podle vyhlášky MŠMT č.74/2005 o zájmovém vzdělávání, doplněna novelou č. 279/2012 Sb. Aktualizace v souladu s vyhláškou č. 163/2018 Sb. o zájmovém vzdělávání.

Účastníci ŠD mají právo na zájmové vzdělávání v ŠD a školské služby podle školského zákona. Účastníci ŠD mají právo na informace o průběhu a výsledcích svého zájmového vzdělávání. Účastníci ŠD mají právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajících se podstatných záležitostí jejich zájmového vzdělávání, přičemž jejich vyjádřením musí být věnována pozornost, která odpovídá jejich věku a stupni vývoje.

Zákonní zástupci účastníků mají právo vyjadřovat se k zájmovému vzdělávání svých dětí, právo na informace o průběhu vzdělávání a na poradenské služby. S tímto se mohou kdykoliv obrátit na vychovatele všech oddělení ŠD. Zákonní zástupci jsou povinni zajistit, aby účastník řádně docházel do ŠD. Zákonní zástupci jsou povinni na vyzvání ředitele školy, vedoucí vychovatelky nebo vychovatelů ŠD se osobně zúčastnit projednání závažných otázek týkajících se zájmového vzdělávání účastníka ŠD. Zákonní zástupci jsou povinni neprodleně

školu a ŠD informovat o změně zdravotní způsobilosti, o zdravotních obtížích účastníka nebo jiných zdravotních skutečnostech. Dále jsou povinni informovat vychovatele o změně při odchodu účastníků ze ŠD uvedené v zápisním lístku. Zákonní zástupci jsou povinni oznamovat ŠD údaje, které jsou podstatné pro průběh zájmového vzdělávání nebo bezpečnost žáka a změny v těchto údajích.

Účastníci a zákonní zástupci jsou na začátku školního roku prokazatelně seznámeni s Vnitřním řádem ŠD a řídí se jím a je pro ně závazný.

Školní řád stanoví obecně pravidla chování žáků. Ostatní podmínky jsou zařazeny do vnitřního řádu školní družiny, který určuje její provoz a je důležitý zejména pro zákonné zástupce žáků, kteří mají být s obsahem prokazatelně seznámeni. Povinnosti vychovatelky jsou obsaženy v jiných vnitřních dokumentech.

Vychovatelka má právo na zdvořilé, slušné a uctivé jednání od účastníků zájmového vzdělávání a jejich zákonných zástupců.

ŠD realizuje výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost mimo vyučování.

Činnosti probíhají formou pravidelných nebo příležitostných aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti. Školní družina umožňuje žákům přípravu na vyučování.

Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí zájmového vzdělávání a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

Žáci jsou rozděleni do oddělení, počty přítomných žáků se během dne mění, odcházejí do zájmových kroužků nebo domů. Tuto mobilitu zohledňujeme na začátku roku při sestavování provozu jednotlivých oddělení. Žáci v oddělení s kratším provozem jsou dle potřeby převedeni do oddělení s provozem do 17:00 hodin.

Denní podstatou naší pedagogické práce je tvořivá improvizace, pružné a citlivé reagování na okamžitou situaci, vnímáme celou osobnost žáka a získáváme ho ke spolupráci.

Usilujeme, aby výsledkem byla pohoda a prožitek žáků, zaujetí pro činnost, radostné prožití pobytu u nás.

ŠD zabezpečuje žákům náplň volného času v době před vyučováním, odpoledne před odchodem domů nebo do jiných zájmových aktivit. Probíhá při činnostech spojených s odpočinkem, rekreací, zájmovou činností, zábavou.

Výchovu ve školní družině je nutné pojímat i jako specifickou formu primární prevence rizikového chování, mimo jiné zařazujeme činnosti se zaměřením také na oblast výchovy ke zdravému životnímu stylu.

Časové rozvržení zájmového vzdělávání a uspořádání činnosti ŠD se řídí požadavky psychohygieny. Usilujeme o to, aby podporovalo zdravý tělesný, duševní a sociální vývoj dítěte. Vychovatelky působí na žáky v době zvýšené únavy z vyučování, u dětí se projevuje zvýšená potřeba pohybu jako kompenzace dlouhého sezení při vyučování. Těmto požadavkům se snažíme přizpůsobit režim dne v ŠD.

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Započetí zájmového vzdělávání začíná písemným přihlášením žáka (účastníka zájmového vzdělávání) do ŠD zákonným zástupcem a končí jeho odhlášením zákonným zástupcem.

Přednostní právo pro zařazení do ŠD mají žáci 0. – 5. ročníku. Do družiny mohou být zařazeni i žáci 2. stupně v případě, že počet přihlášených žáků, které lze do družiny začlenit, nedosáhl počtu žáků, které lze do družiny vzhledem ke kapacitě zařadit. Ranní družinu mají možnost nepravidelně navštěvovat účastníci trvale přihlášení do ŠD.

Docházka je pro přihlášené žáky povinná. Bez dovolení nebo písemné omluvy se účastníci nevzdalují ani neodcházejí domů. Přednostně jsou přijímáni žáci nižších ročníků, zaměstnaných matek a dojíždějící. Děti nezaměstnaných rodičů nebo matek na mateřské, rodičovské dovolené dle místa ve ŠD.

O zařazení účastníka a jeho event. vyloučení rozhoduje ředitel školy na základě návrhu vychovatelky. Přihlášení i odhlášení účastníka je písemné. Přihláška k zájmovému vzdělávání (zápisní lístek) musí být vyplněný z obou stran – čas odchodu dítěte a odvádějící osoba, - nebo zda dítě odchází samo. Toto je důležité v zájmu zajištění bezpečnosti dětí. Potvrzení přijetí účastníka vzniká zapsáním do seznamu oddělení. Umístění žáka do ŠD není nárokové. Nepřítomnost žáka je omlouvána písemně, výjimečně lze smskou, emailem.

Děti přihlášené do kroužků naší školy si učitelé vyzvedávají v družině, po skončení je zase předávají zpět do oddělení (nebo dle domluvy s vychovatelkami).

Provoz ŠD při ZŠ Pohořelice je stanoven do 17:00 hodin. Ranní provoz ŠD od 6.30 do 7.40 hodin. Kapacita je 300 žáků. Školní družina se dělí na oddělení, která se naplňují nejvýše do počtu 30 účastníků. V Pohořelicích je 12 oddělení (I. – XI., XII. oddělení je v Pasohlávkách).

Charakteristika, umístění, vybavení ŠD

Školní družina je součástí základní školy. Místnosti jsou světlé, čisté. Prostory jsou zařízeny jako herny. V každém oddělení je část místnosti pokryta kobercem, kterého žáci využívají při hrách, odpočinkových a spontánních činnostech. Další část místnosti je vybavena stoly a židličkami, odpovídajícími věkovému složení dětí.

Děti mohou využívat k pohybovým aktivitám menší tělocvičnu ve škole, školní dvůr, zahradu, počítačovou učebnu.

Stravování dětí probíhá ve školní jídelně. Je zajištěn pitný režim a odpolední svačina.

Personální obsazení

Počet vychovatelek a pracovní úvazek vychází z počtu otevřených oddělení v daném školním roce a provozu jednotlivých oddělení.

Všechny vychovatelky splňují požadavky na předepsanou kvalifikaci a odbornou způsobilost. Mají zájem o odborný růst, vzdělávají se - specializace tělesná výchova, estetická výchova a výtvarná výchova, práce s počítačem. Jednají profesionálním způsobem v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávací práce.

Charakteristika dětí

V družině jsou umístěny děti z Pohořelice a z okolních vesnic. Snažíme se jim zajišťovat bezpečné odjezdy domů několikrát denně. V 13.25, 13.45, 13.55, 15.10 hodin je pravidelně

převádíme k autobusovým spojům. Dle potřeby rodičů je možno navštěvovat pouze ranní družinu.

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Podílíme se na akcích organizovaných školou (výstavy - vánoční, velikonoční, jarmark aj.).

S rodiči dětí jsme v denním kontaktu osobním a dle potřeby telefonickém.

Cíle výchovného působení školní družiny

Rozvoj osobnosti dítěte s ohledem na jeho nadání, potřeby, zájmy a schopnosti.

Získání všeobecného přehledu (v návaznosti na učivo a cíle základního vzdělávání 1. stupně).

Pochopení a uplatňování zásad demokracie (Úmluva o právech dítěte) - každý má svá práva, ale i povinnosti.

Utváření vědomí národní a státní příslušnosti, ale i respektu k jiné etnické, kulturní a náboženské skupině.

Pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů

Získání a uplatňování znalostí o životním prostředí, jeho ochrana.

Dodržování bezpečnosti a ochrana zdraví.

Cíle vzdělávací činnosti zájmového vzdělávání

- chtít se učit a umět využívat získané poznatky a dovednosti v praxi, při řešení problému
- vytvářet si pozitivní představu o sobě i druhých, umět projevit empatii
- umět používat otevřenou komunikaci, spolupracovat
- umět si chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví
- citlivě vnímat prostředí i přírodu.

Možná rizika, která ovlivňují a narušují výchovně - vzdělávací činnost:

- časová rozdílnost nástupu žáků do ŠD po vyučování
- více ročníků v oddělení
- kroužky zájmové činnosti
- spojování oddělení
- střídání přítomnosti žáků na činnost
- přechody na obědy apod.
- odchody žáků domů a osobní předávání žáků rodičům
- časový prostor na činnosti, limitace převáděním k odjezdům
- zdravotní potíže žáků (alergie, nevolnost, bolesti)

Obsah a formy

Náplň práce a dění ve školní družině jsou realizovány v činnostech
PRAVIDELNÝCH, PŘÍLEŽITOSTNÝCH A SPONTÁNNÍCH AKTIVITÁCH.

Pravidelná činnost - je dána týdenní skladbou zaměstnání (zejména aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru).

Příležitostné akce - přesahují zpravidla rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty v týdenní skladbě (besídky, slavnosti, výlety, div. představení).

Spontánní průběžné aktivity – zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, spontánní hry v rámci ranního pobytu dětí nebo tzv. koncové družině.

Řízené a spontánní aktivity na sebe přirozeně navazují.

Příprava na vyučování - nespočívá jen ve vypracování domácích úkolů, ale zahrnuje didaktické hry, besedy, tematické vycházky a další činnosti, které upevňují a rozšiřují získané vědomosti a poznatky.

Osvětová činnost – poskytujeme dětem informace z oblasti prevence rizikového chování, výchovy k dobrovolnictví.

Individuální práce s talentovanými dětmi v zájmových činnostech, individuální přístup k dětem se SPUCH.

Odpočinkové činnosti – v klidových činnostech, ale i jako aktivní odpočinek (rekreační, hudební a tělovýchovné chvílky).

U jednotlivých činností se snažíme, aby se doplňovaly, navazovaly na sebe a u dětí navozovaly odpovídající zážitky a pomáhaly posilovat žádoucí kompetence – vycházíme z kurikulárního přístupu.

Vzdělávací činnost v ŠD se zaměřuje především na oblast **ČLOVĚK A JEHO SVĚT**, zde rozvíjí 5 tematických okruhů.

1. Místo, kde žijeme

Budeme poznávat nejbližší okolí, organizaci života v rodině, škole, družině, ve společnosti, v obci. Budeme určovat významné objekty, navštěvovat je (knihovna, obecní úřad, městská policie, požární zbrojnice), budeme se učit orientaci v prostoru a čase, odhadnout vzdálenost (kopec, serpentina, vrchol, úpatí), besedovat o našem městě, poznávat jeho historii. Zařadíme sem také bezpečnost při cestě do školy, vycházkách, dopravní výchovu. (Kompetence činnostní a občanské).

2. Lidé kolem nás

V tomto celku si budeme osvojovat zásady vhodného společenského chování, toleranci, empatii, vzájemnou úctu, komunikaci slovní i mimoslovní, dodržování pravidel stolování, předcházení šikaně. Zařadíme sem prvky mediální výchovy (co děti zhlédly, slyšely, práce s internetem- vyhledávání informací).

(Kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální).

3. Lidé a čas

Těžištěm tohoto okruhu je osvojování si a dodržování správného režimu, vytváření pravidelných návyků, umět využít správně a účelně svůj volný čas (základy k využívání smysluplných volnočasových aktivit). Budeme se učit vytvářet návyky na pravidelnou přípravu na vyučování a především na účelné využívání volného času. Dále sem náleží poznávání tradic, zvyků, návštěvy kulturních institucí. Orientace v čase.

(Kompetence k trávení volného času).

4. Rozmanitost přírody

Sem řadíme pestré aktivity, kdy se budeme seznamovat s rozmanitostí a proměnlivostí přírody živé i neživé. Patří sem vycházky a pobyt v přírodě, pozorování změn, určování a poznávání, využití encyklopedií, následné výtvarné zpracování, péče o pokojové rostliny, ekologická výchova, ochrana přírody, proměny přírody, roční období.

(Kompetence k učení).

5. Člověk a jeho zdraví

Zde budeme poznávat sebe sama, získávat vědomosti v péči o zdraví a nemocech, zdravotní prevenci, osobní hygieně a čistotě, poučení o úrazech a jejich předcházení, umět ošetřit drobná poranění. Budeme zařazovat besedy na tato témata, v rámci prevence relaxační cvičení, pohybové hry v místnosti, tělocvičně, terénu, tělovýchovné chvilky, jóga, aerobik, dodržování pitného režimu.

(Kompetence komunikativní, sociální a interpersonální, občanské).

Dále začleňuji prolínající se:

Informační a komunikační technologie - patří sem

1. Základy práce s počítačem (využití základních funkcí, dodržování zákl. pravidel bezpečné práce s počítačem, ochrana dat před poškozením, ztrátou, zneužitím)
2. Vyhledávání informací a komunikace (komunikace s internetem)
3. Zpracování a využití informací (práce s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru).

Umění a kultura

Budeme se snažit vytvářet a zařizovat u dětí v průběhu několikaleté docházky do ŠD návyky kultury chování, stolování, oblékání, cestování. Osvojování si estetiky- krásna, vnímání světa a okolí tvořivě, citlivě. Umění vyjadřovat se neverbálně pomocí linie, tvaru, barvy, gesta, mimiky. Umění vyjádřit se jazykem – dramatická výchova, obohacení emocionálního života. (Kompetence komunikativní).

Do plánovaných činností se budeme snažit zařazovat a využívat nekonvenční výtvarné techniky, návštěvy výstav, nácvik kulturního pásma, dramatizace různých situací, návštěvy divadelních představení.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Dlouhodobý proces, souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které děti získávají v průběhu několikaleté docházky do školní družiny. Budou se prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

1. KOMPETENCE K UČENÍ: dítě se učí s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpovědi, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje je v praktických situacích, dalším učení.
2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ: všímá si dění okolo, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické, matematické, empirické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli. Započaté činnosti dokončuje.
3. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ: ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými větami, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými – kultivovaně.
4. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ: samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu, spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, respektuje jiné.
5. KOMPETENCE ČINNOSTNÍ A OBCANSKÉ: učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské), dbá na zdraví své i druhých.
6. KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU: orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách, individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku trávení volného času.

Všemi oblastmi prolínají průřezová témata. Výchovně vzdělávací činnost je uspořádána do ucelených částí (bloků). Jsou zpracovány jako dlouhodobé projekty nebo krátkodobé integrované bloky, které jsou stavěny tak, aby

- přispívaly k rozvoji dítěte v různých oblastech (biologické, psychologické, sociální),
- dítě mělo možnost získávat potřebné dovednosti, užitečné poznatky, poznávat žádoucí hodnoty a získávat samostatné postoje,
- umožňovaly naplnit je mnohostrannou, pestrou nabídkou intelektových i praktických činností,

- se nacházely nové vazby mezi již získanými poznatky z vyučování, vzájemně se doplňovaly.

Bloky jsou řešeny a sestaveny jako nabídka témat, ze kterých vybírá každá vychovatelka podle konkrétních potřeb a situací a zařazuje je do týdenních plánů.

Rozpracovává si je do činností pro různé věkové skupiny žáků v oddělení, liší se úrovní náročnosti nabízených činností.

Společné jsou pouze celodružinové akce v rámci dlouhodobých projektů.

Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je věnována podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při začleňování do volnočasových aktivit průběžná zvláštní pozornost. Vychovatelky úzce spolupracují s třídními učitelkami a poradkyní pro specifické poruchy učení. Pro rozvoj talentovaných jedinců se bude snažit nabízet školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmu. Vychovatelky budou dle určení v souladu se zájmy žáka a s ohledem na jeho věk a stupeň vývoje spolupracovat s třídními učiteli i asistenty pedagoga.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení ŠD

Snažíme se vytvářet takové prostředí, aby se děti cítily spokojené, bezpečné, jisté. Máme vytvořena určitá pravidla, která platí pro všechny účastníky družiny. Každé dítě má stejná práva, možnosti, povinnosti.

K zajištění pravidel psychohygieny nám slouží také Řád školní družiny, Režim dne ve ŠD, vhodně zpracovaná týdenní skladba, která je uvedena v Přehledu výchovně-vzdělávací činnosti.

V této týdenní skladbě jsou zahrnuty a rozloženy činnosti odpočinkové, rekreační, dále zájmové - pracovní (rukodělné), přírodovědné, esteticko - výchovné, sportovní, také příprava na vyučování, kroužek „Práce s počítačem“ v počítačové učebně školy. Pobyt žáků v družině provází řada režimových momentů – přechody, převlékání, sebeobslužné činnosti, odchody dětí za různými aktivitami, do kroužků i mimo školu.

Žáci jsou o chování a bezpečnosti poučeni vždy na začátku školního roku, dále před činnostmi toto vyžadující, dále následně v důsledku nevhodného chování či úrazu.

Dbají též na bezpečnost silničního provozu při příchodu a odchodu ze školy.

Zranění či úraz v ŠD okamžitě hlásí vychovatelce. Drobné úrazy jsou ošetřeny a zaznamenány v knize úrazů (školní) a sděleny rodičům osobně či písemně. Náhlá nevolnost, nemoc, bolest jsou rodičům sděleny ihned telefonicky.

Vzhledem ke vzniklé epidemiologické situaci (covid 19) se také v ŠD zaměříme na dodržování základních hygienických pravidel stanovených Ministerstvem zdravotnictví (hygiena, ochrana úst a nosu - roušky, respirátory, větrání aj.).

Ekonomické podmínky

Stanovení výše úplaty za školské služby školní družiny se řídí směrnicí, vydanou ředitelem školy.